

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

Articulus II. An, & quomodo creaturæ videantur in Deo?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

item præciscere, siquidem Angelus superior in-
fictioem non tantum quidditative, sed etiam com-
prehensivè cognoscit. Resp. secundò: disparita-
tem esse, quòd potentia obediencialis non conve-
niat cum substantia Angeli in eadem ratione &
ordine cognoscibilis; cum potentia obediencialis
sit saltem connotative vel connexivè supernatura-
lis; substantia verò Angeli pertineat ad ordinem
naturalem. Atqui Divinæ perfectiones & relatio-
nes cadunt sub eodem ordine & rationem cog-
noscibilitatis supernaturalis.

21. Ad alterum eadem est solutio: nam ratio gene-
rica coloris, qualitatis, &c non cadit sub rationem
& ordinem cognoscibilitatis sensibilis, ad quam
oculus corporeus inapte naturà restringitur; sed
ad ordinem intelligibilem, qui gradus metaphy-
sicos & essentias rerum conuenit.

Et ad additamentum Resp. Imperfectionem vi-
sionis corporeæ contingere ex imperfectione spe-
ciei, quæ ab objecto producta illud non nisi sub

certa distantia representat, atqui in visione DEI
non datur alia forma intuitivè representans, quàm
ipsa essentia DEI, cum qua & in qua, sub eadem
ratione representabilis per speciem increatam,
omnes divinæ perfectiones conveniunt.

Unde si in forma opponas: Potest oculus cor-
poreus in objecto distante attingere rationem lu-
cidi & colorati, quin attingat specificam rationem
albi, vel nigri, quantumvis album & nigrum con-
veniant sub una ratione visibilis: ergo poterit vi-
sio intellectualis attingere expressam rationem es-
sentia, v. g. non attingendo expressam rationem
omnipotentia, tamen conveniant in ratione vi-
sibilis intellectualis. Resp. distinguendo suppo-
situm antecedentis, quantumvis conveniant in ra-
tione visibilis absolute, concedo. in ratione visibi-
lis per speciem ab objecto immixtam & limitatam
ad representationem objecti sub certa distantia,
& dependenter à medio deferente, sic nego. ex
quo jam patet ratio diversitatis.

ARTICULUS II.

An, & quomodo creatura videantur in DEO.

S U M M A R I A.

1. Videntur creatura in DEO.
2. Duplex modus videndi in DEO, causaliter & formaliter.
3. Creatura videtur etiam formaliter in DEO.
4. Ratio assumpta ex continentia creaturarum.
5. An conexio DEI cum creaturis inferat imperfectionem?
6. An sequatur creaturas esse ens tam necessarium, quàm DEUS?
7. Sequitur implicante creaturâ implicare DEVM, non illative a priori, sed consecutive.
8. Quod argui perfectionem non imperfectionem.
9. Videntur creatura in DEO ut medio cognito.
10. Cum visio creata sit participatio increata visionis.
11. Et quia videntur in DEO sicut in causa.
12. Habent conexioneem cum creaturis.
13. Medium cognitum non repugnat visioni objecti ut in se est.
14. Essentia Divina creaturas representat ad modum actus puri subjectivè, non objectivè.
15. Idem medium diversimode applicatum, non representat idem.
16. Datur ratio, cur Divina essentia aliquas non omnes creaturas representet.
17. Proxima radix videndi plures creaturas possibilis est lumen gloria.
18. Proxima radix videndi creaturas actuales est libera DEI ordinatio.
19. Intellectus diversa ratione ab essentia Divina determinatur ad videnda, quæ sunt formaliter, & quæ sunt eminenter in DEO.
20. Aligua ratio videndi hæc potius, quàm illa possibilis est eorumdem perfectio.

§. I.

Creatura formaliter videntur in DEO.

Notandum primò. De facto aliquas creaturas à beatis videt. & constat primò ex Jo. 17. Hac est vita eterna, ut cognoscant te DEVM verum. R. P. Mez. g. Theol. schol. Tom. I.

rum, & quem misisti JESVM Christum: in Christo autem est humanitas creata. Constat secundò ex definitione Concilii Senonensis & Tridentini, quòd sancti pro nobis orant, nostras orationes, necessitates, item mysteria gratia hæc obscurè credita cognoscant. Constat tertio ex communi Theologorum, quòd ad felicitatem Beatorum pertinet se invicem cognoscere, & ea quæ ad proprii status perfectionem pertinent. Quæstio igitur est, quo modo illa cognoscant. Ubi

Notandum secundò. Duplici modo posse intelligi, quòd aliqua creatura ex vi beatificæ visionis à beatis videantur: primò causaliter, secundò formaliter. Causaliter videntur, si visio beatifica est causa, ut ipsius intuitu Beatis per distinctam cognitionem & revelationem extra visionem divinæ essentia aliqua creatura manifestentur: formaliter videntur, si creatura ipso actu visionis in divina essentia conspiciuntur.

Cæterum hoc rursus dupliciter potest intelligi, vel quòd divina essentia representet creaturas per modum speciei intelligibilis, & mediè incogniti, quo modo representat se ipsam, vel per modum speculi, & mediè cogniti, quo modo effectus videtur in causa, exemplatum in exemplari, ideatum in idea. Nullas creaturas neque possibiles neque actuales videri in Divina essentia, tanquam medio prius cognito, est sententia Valquii, cui adherent Alarcon & Becanus: videri creaturas possibiles hoc modo, non autem actuales, Durandus censuit, quem sequitur Herice 3. disp. 51. & 52. Tam de possibilibus, quàm de actualibus affirmat S. Doctor in præfati a. 8. & 9. sit igitur.

CONCLUSIO I. Creatura tam actuales, quàm possibiles ex vi beatificæ visionis non tantum causaliter, sed formaliter & secundum esse suum proprium & formale videntur in DEO. Ita S. D. loco cit. & infra. q. 58. a. 7. de Angelis loquens: Non enim videndo Verbum, cognoscuntur.

cognoscunt solum illud esse rerum, quod habent in Verbo, sed illud esse, quod habent in propria natura.

Probatur primò authoritate. Nam SS. P. P. passim docent creaturas in Verbo videri, sicut in speculo, ideòque D. August. cognitionem creaturarum, quam habent Beati, distinxit in *matutinam & vespertinam*: quarum illa sit nobilior & clarior cognitio creaturarum in Verbo clarè viso: illa *decolorator* & ignobilior cognitio earundem extra Verbum & visionem essentiaè divinæ. Concilium quoque Senonense decreto 13. expressè dicit: *Beatis pervivum esse divinitatis speculum, in quo quicquid illorum interfit, eluceat*:

Qua verba secundùm proprietatem sensus non possunt facere sensum causalem: quis enim rectè dixerit, beatos in suis meritis videre DEUM & creaturas, eò quòd merita sint motivum causale, propter quod Beati vident DEUM & creaturas? consequenter si essentia clarè visa tantum foret motivum causale videndi creaturas, pariter non posset dici, Beatos in divina essentia, sed propter divinam essentiam videre creaturas.

4. Probatur secundò ratione. Divina essentia est medium idoneum representandi creaturas, idque facit ad majorem perfectionem visionis, nec est assignabilis ulla implicancia: ergo Beati vident formaliter creaturas in DEO. Antecedens quo ad 3. p. ex solutione objectionum patet. quoad 1. p. probatur primò: quia effectus videri potest in causa & conclusio in principiis: sed omnes creaturae perfectius continentur in divina essentia, quam ulli effectus in sua causa: ergo in essentia divina creaturae idoneè videri possunt. Secundò, quia DEUS creaturas non per aliud medium videt, quam per suammet essentiam, ut sequenti disputatione dicemus: ergo etiam Beati hoc modo vident; siquidem visio beatorum est participatio divinae scientiaè.

Ex quo antecedens etiam probatur quoad 2. p. quia quod pertinet ad perfectionem divinæ scientiaè, etiam pertinet ad perfectionem visionis, quæ est participatio illius: sed videre creaturas in sua essentia pertinet ad perfectionem divinæ scientiaè: ergo etiam pertinet, & conducit ad perfectionem visionis, maxime quia perfectio cognitionis derivatur à perfectione medii, per quod videtur objectum: sed nullum potest esse medium perfectius, quam divina essentia, ergo.

5. Objicies. Si creaturae possibiles formaliter videntur in divina essentia, videntur propter necessariam connexionem divinæ essentiaè cum creaturis possibilibus, sed hoc diceret in DEO magnam imperfectionem: ergo formaliter in divina essentia videri non possunt. Minor probatur. Si divina essentia habet connexionem necessariam cum creaturis possibilibus, tunc sequitur, quòd implicante creaturâ etiam implicaret DEUS, sed hoc dicit imperfectionem: quia utique est perfectius, ut DEUS non implicet, etiam implicante creaturâ, quam ut implicet implicante creaturâ: hoc enim videtur arguere dependentiam divinæ omnipotentiaè, à possibilitate creaturarum.

6. Confirm. primò. Si DEUS haberet necessariam connexionem cum creaturis possibilibus, creaturae possibiles essent ens a què necessarium, quam divina omnipotentia, & DEUS ipse: quia sicut impli-

cante DEO implicarent creaturae: ita implicante possibilitate creaturarum implicaret DEUS. Imò secundò. Si una musica redderetur impossibilis, DEUS non esset omnipotens. Ac tertio. DEUS ad sui existentiam indigeret possibilitate creaturarum, quæ omnia dicunt magnam imperfectionem.

Resp. Creaturae videntur in divina essentia propter hujus connexionem cum creaturis, quæ sit connexio eminentialis & causalis continentia, conc. aliqujus dependentia, nego. Et ad prob. min. dist. seq. majoris. Sequitur implicante creaturâ implicare DEUM consecutivè, à posteriori, & (ut vocant) per locum extrinsecum conc. formaliter à priori & per locum intrinsecum, nego. non enim divina omnipotentia in possibilitate, sed possibilitas creaturarum fundatur in omnipotentia DEI. Et sic tam parum potest DEUS mutare possibilitatem creaturarum, quam parum potest abdicare suam omnipotentiam: ex qua denominatio entis possibilis derivatur.

Neque hoc arguit imperfectionem, sed infinitam perfectionem, & immutabilitatem DEI. Unde falsum est, quòd sit major perfectio DEUM non implicare implicante creaturâ: falsum quoque est, quòd creaturae possibiles essent ens a què necessarium, quia illa possibilitatis necessitas esset ab alio, & dependenter ab omni potentia DEI: necessitas verò omnipotentiaè est à se independenter à creatura: & sic patet reponso ad 1. & 2. Confirmationem. Ad 3. Resp. DEUS indigeret possibilitate creaturarum, si per ly *indigere* nil aliud velis, quam connotationem & exigentiam hujus termini extrinseci, conc. si velis exigentiam intrinseci complementi, sic nego: ista indigentia dicit, illa non dicit imperfectionem.

§. II.

Creaturae videntur in DEO, ut medio cognito.

CONCLUSIO II. *Beati vident creaturas in divina essentia non tanquam in medio incognito representante creaturas infra species intelligibiles, sed tanquam in medio cognito, quæ illas sub ratione ideae ut ideata, sub ratione omnipotentiaè, ut effectus, sub ratione artis, ut arte facta representat. Ita communis Thomistarum.*

Probatur primò. Visio beatifica est participatio illius visionis & scientiaè, quæ DEUS creaturas in se ipso videt, sed videt illas in se ipso, tanquam in causa: ergo etiam Beati vident creaturas in DEO tanquam in causa: Minoris notitiam & probationem dabit sequens disputatione.

Probatur secundò. Qui videt objectum in alio tanquam in causa, videt illud tanquam in medio cognito, sed Beati vident creaturas in DEO, sicut in causa: ergo vident sicut in medio cognito. Major est clara. Minor, quæ est S. Doct. probatur. Eo modo Beati vident creaturas in DEO, quo modo in illo continentur; sed creaturae secundum esse suum formale & ultimas differentias continentur in DEO sicut in causa, arte, idea, per quam factæ sunt; ergo in illo etiam videntur tanquam in causa: unde S. August. loc. cit. dicit videri creaturas in Verbo, tanquam in eo, per quod facta sunt omnia. Et II. de Civ. c. 7. *Cognitio creaturae in se ipsa decolorator est, quam cum in DEI sapientia cognoscitur, velut in arte, quæ facta est.* & D.

& D. Bernard. 5. de considerat. *videt* (Beatus) *Verbum, & in Verbo facta per Verbum.*

11. *Confirm.* Causa perfectè continens effectum, & cum ipso connexa sufficienter ducit in cognitionem ipsius, sed DEUS est causa perfectissimè continens omne esse creatum, & habet cum iis connexionem necessariam, si sunt possibiles; liberam, si actuales. ergo ipse cognitus sufficienter ducit in cognitionem effectus.

13. *Obijctis primò.* Quæ cognoscuntur in aliquo tanquam medio cognito, non videntur clarè & intuitivè, & secundum esse proprium: atqui creaturæ à Beatis clarè & intuitivè videntur secundum esse proprium ipsarum: ergo non videntur in divina essentia seu medio cognito. Major probatur: Clara & distincta representatio objecti fit per proprias species: sed medium cognitum non est propria species objecti: ergo per illud non fit clara & distincta representatio secundum esse proprium ipsius.

Resp. nego maj. & probationem dist. Clara & distincta representatio fit per proprias species, quando medium non eminenter continet perfectionem & claritatem propriae speciei, conc. quando eminenter continet, nego. atqui essentia divina eminenter continet omnem claritatem propriae speciei.

14. *Obijctis secundò.* Quidquid essentia Divina representat, illud representat ad modum actus puri; sed creaturæ secundum esse proprium formale, sunt aliquid potentiale, quod non potest representari ad modum actus puri; ergo secundum esse suum proprium & formale à Divina essentia representari non possunt.

Resp. disting. maj. representat ad modum actus puri subjective, & ex parte cognitionis, conc. objective, & ex parte rei representata. nego. Et patet distincta min. nego conseq.

15. *Obijctis tertio.* Visio eodem medio semper videtur idem: sed beati non vident easdem creaturas per visionem beatificam: aliàs tolleretur extrinseca inaequalitas visionis. ergo non possunt habere pro medio videndi creaturas unam eandemque essentiam divinam.

Resp. Visio eodem medio, & eodem modo applicato, videtur idem, concedo; visio eodem medio diverso modo applicato, videtur idem, nego maj. ergo beati non habent pro medio eodem essentiam divinam ut eodem modo applicatam, conc. ut diverso modo applicatam, nego consequentiam. Nam pro diversitate luminis gloriæ tanquam dispositionis, etiam divina essentia unum intellectum perfectius quam alterum ad sui visionem determinat.

16. *Obijctis quarto.* Si divina essentia ratione continentis & connexionis cum creaturis illas representat ut medium cognitum, non est major ratio, cur aliquas potius, quam omnes representet, siquidem non tantum habet necessariam connexionem cum aliquibus, nec tantum cum omnibus in communi, sed etiam in particulari.

Respondeo negando sequelam: quia licet contententia creaturarum sit ratio manifestandi creaturas, quia tamen divina essentia unitur & communicatur juxta proportionem luminis gloriæ, inde fit, quod intellectum perfectius dispositum deter-

R. P. Mezg. Theol. Schol. Tom. I.

minet ad majorem penetrationem suæ essentia, & consequenter majoris extensionis & connexionis cum creaturis possibilibus, sicut intellectus principia perfectius penetrans, in ipsis plures videt conclusiones. Pro quorum clariori notitia fit.

§. III.

Corollaria ex dictis.

Colliges primò. Quamvis remota radix per-17. *lectius videndi DEUM, & plures possibiles creaturas in DEO sint merita Beati:* siquidem visio est premium essentiale, quod correspondet quantitati meritum: proximam tamen radicem esse perfectius lumen gloriæ, & perfectiorem unionem essentia divina cum intellectu videntis DEUM. Nam tantò plures effectus videntur in causa, quanto perfectius virtus causa penetratur; sed quanto perfectius divina essentia unitur intellectui in ratione speciei intelligibili, tantò perfectius penetratur ipsius causativa virtus, secundum quam continet & representat creaturas; hæc ipsa portò perfectior unio fit secundum proportionem perfectioris dispositionis luminis gloriæ: ergo quanto perfectius est lumen gloriæ, & unio divina essentia cum intellectu Beati, tantò plures creaturæ possibiles videntur in DEO. Dixi possibiles: nam

Colliges secundò. Proximam radicem videndi 18. *creaturas actuales plures vel pauciores, esse liberam DEI ordinationem, volentis & consentientis, ut sua voluntatis & omnipotentia terminationes ad extrinseca objecta plures, vel pauciores intellectui videntis innotescant.* Non enim alia ratione divina essentia representat creaturas, nisi quatenus habet connexionem ad illas; sed ad actuales creaturas, quatenus aliquando existentes vel existuras non habet connexionem, nisi ex determinatione liberi decreti: ergo illas non nisi in vi sui liberi decreti manifestat: atqui decreta libera non manifestantur, nisi per liberam DEI ordinationem, quemadmodum & secreta cordium inter homines & angelos mutuo manifestantur: ergo ratione illius liberae ordinationis DEUS plures vel pauciores creaturas manifestat, idèque respectu illarum speculum liberum & voluntarium appellatur.

Colliges tertio. Non eadem prorsus ratione 19. *intellectum Beati per essentiam divinam determinari ad visionem eorum, quæ sunt in ipsa formaliter: & quæ sunt eminenter.* Nam ad visionem personarum & perfectionum divinarum essentia determinat intellectum tanquam species intelligibilis & medium quo, quia se & sua representat tanquam formaliter secum eadem in ratione actus puri & intelligibili: per essentiam, creaturas verò propter causalem & eminentialem continentiam: unde ad creaturarum visionem determinat per modum speculi & medi in quo, idèque visio divina essentia ejusque attributorum est immediata, visio verò creaturam est mediata; non quasi mediatio sit ex parte actuum; uno quippe actu visionis formaliter tam essentia divina, quam creatura videntur in essentia, sed ex parte objecti: quia per actum visionis per se primò essentia, ratione verò

essentia tanquam causa præcognita & eminenter continentis, creaturæ quoque possibiles & actuales videntur.

20. Colliges quartò. Quòd ista potiùs, quàm illa creaturæ possibiles in DEO videantur, rationem aliquo modo peti debere ex ipsis creaturis possibilibus, quarum aliqua, quia in essendo & modo essendi sunt aliis perfectiores, sublimiori activitate & virtute ad sui productionem indigent: sicque intra sinum divinæ omnipotentia & essen-

tia magis recondita latent, quæ proinde ut ab intellectu videntis penetrantur, perfectius lumen gloriæ requirunt. Quod exponens S. D. q. 8. d. Ver. a. 4. ad 12. *Cognitâ causâ, inquit, in promptu est, ut aliqui effectus cognoscantur in ipsa, aliqui verò magis lateant; sicut patet, quod ex principiis demonstrationis statim aliqua conclusiones elicantur, quadam verò non nisi per multa media, &c. Similiter est etiam cognitio rationum intelligibilium de effectibus respectu essentia divina.*

ARTICULUS III.

Quenam creaturæ de facto videantur aut videri possint in DEO?

SUMMARI A.

1. *Neesse est videri possibilia in communi.*
2. *Visio ut beatificans debet representare creaturam in particulari.*
3. *Absolute potest dari visio DEI sine visione creature in particulari.*
4. *Non est major ratio, cur possit dari non visis aliis, quam non visis omnibus.*
5. *Creaturæ possibiles formaliter terminant omnipotentiam sub ratione producibilis ex nihilo.*
6. *Non obest visioni confusa representatio objecti secundarii.*
7. *Ex cognitione omnium possibilium in DEO, sequeretur comprehensio Divina omnipotentia.*
8. *Varia instantia contra rationem S. Th.*
9. *Anima Christi non videt terminum scientie visionis intensivè, sed extensivè adequatum.*
10. *Beati vident totum terminum potentia generativa in Patre, sed non totaliter.*
11. *Si in se ipsis viderentur omnia possibilia, videretur terminus Divina omnipotentia materialiter, non formaliter.*
12. *Omnia possibilia collectivè adequarent Divinam omnipotentiam.*
13. *Non omnia libera decreta possunt terminativè videri à beatis.*
14. *Possunt omnes creaturæ actuales videri.*
15. *Videntur à sola anima Christi.*
16. *Cognoscunt Beati omnia mysteria fidei.*
17. *Item species universi & qua ad statum pertinent.*
18. *Ideo Christus videt omnia objecta Divina scientie visionis, &c.*
19. *Videntur hæc simul & ab initio beatitudinis.*
20. *Exponitur locus Dan. c. 10.*
21. *Tripliciter datur nomen de DEO.*
22. *DEUS à creaturis duobus modis nominari potest.*
23. *Cur Beati possint formare de DEO nomen & non verbum?*

§. I.

An Divina essentia videri possit sine aliqua creatura in particulari?

1. **S**uppono primò. Non posse videri Divinam essentiam, quin videantur saltem creaturæ possibiles in communi: neque enim distinctè videri potest divina omnipotentia, nisi videatur ob-

jectum & terminus formalis ipsius: sed hoc sunt creaturæ possibiles in communi, ergo.

Suppono secundò. Non posse dari visionem beatificam divinæ essentia, quæ nullam videat creaturam actualem etiam in particulari. Ratio est, quòd, ut ex instituto dicitur in Tract. de Act. hum. visio divinæ essentia quatenus beatificans debeat videntem formaliter certificare de sui perpetuitate & inamissibilitate: atqui hoc non faceret, nisi se ipsam ut perpetuandam vi divini decreti videret in divina essentia: ergo se ipsam videt, estque virtualiter reflexa in se ipsam: & consequenter videt creaturam actualem, Dixi tamen *visioni quæ beatificanti* hoc competere: quia istud prædicatum non convenit ipsi essentialiter ut visio, sed ut est beatifica: prout loco cit. dicitur. His suppositis sit

CONCLUSIO I. *Potest absolute videri divina essentia non visâ aliquâ creaturâ possibili vel actuali in particulari.* Ita communiter Thomistæ cum S. D. a. 8. ad 4. ubi refert testimonium S. Augustini l. 1. confels. c. 4. *Infelix homo, qui scit omnia (scilicet creaturas) se autem nescit: beatus autem, qui se scit, etiam illa nesciat. Qui verò se & illa novit, non propter illa beator est, sed propter se solum beatus.*

Ratio est primò. Ut intuitivè videatur aliqua causa, & virtus eminenter continens effectum, sufficit, ut terminus & objectum videatur secundum rationem formalem: sic enim potentia visiva quidditivè cognoscitur, cognito colore in communi, tanquam termino formali ipsius, & principia demonstrativa clarè videri possunt non cognitâ conclusione, quæ virtualiter continetur in ipsis: atqui particularitas creaturarum sive possibilium sive actualium non pertinet ad formalem, sed materialem tantum rationem & exercitium divinæ causalitatis & omnipotentia: ergo essentia divina ejusque omnipotentia clarè videri possunt, non visâ aliquâ creaturâ in particulari.

Ratio est secundò. Divina essentia videri potest, & de facto videtur à beatis sine multis creaturis in particulari: ergo etiam videri potest sine omnibus. Antecedens constat ex §. seq. Consequentia probatur: Divina essentia in representando tam est independens & absoluta ab una creatura, quàm ab altera: ergo si videri potest sine